

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl/contact

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
DOS-2026-0003035
PZH-2026-894111027

Uw kenmerk
-

Bijlagen
1

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
t.a.v. Mw. A.W.H Bertram
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
t.a.v. Mw. E. Boekholt-O'Sullivan
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Onderwerp

Impact luchtkwaliteit op de woningbouwopgave

Geachte staatsecretaris Bertram en minister Boekholt-O'Sullivan,

De provincie Zuid-Holland werkt hard met haar partners aan het realiseren van voldoende woningen voor haar inwoners. Helaas is er bij ongeveer 50% van de te realiseren woningen zoals afgesproken in de woondeals sprake van één of meerdere knelpunten. Actuele knelpunten in onze provincie zijn bijvoorbeeld onvoldoende stikstofruimte, tekort aan financieringsruimte bij woningcorporaties, tekort aan inframiddelen en netcongestie. Helaas komen er eerder woningbouwvoorwaarden bij dan dat er verdwijnen. Te denken valt aan de NatuurHerstelVerordening (NHV) en de Europese richtlijn luchtkwaliteit die per 1 januari 2030 strenger normeert. Beide hebben effect op de realisatie van voldoende woningen.

Brief vanuit IPO en VNG

Op 9 februari 2026 hebben IPO en VNG u een brief geschreven waarin zij u vragen om de regie te nemen in het verbeteren van de luchtkwaliteit en hiermee de negatieve gevolgen voor de woningbouw te minimaliseren. IPO en VNG vragen het Rijk om samen een juridisch geborgde nationale programmatische aanpak luchtkwaliteit uit te werken. Deze last mag niet alleen bij de gemeenten komen te liggen. Gemeenten en provincies hebben onvoldoende handelingsperspectieven en middelen om zonder nationaal programma knelpunten te voorkomen. Naast deze vragen hebben wij vanuit de provincie Zuid-Holland nog een aantal aanvullende vragen aan uw ministeries.

Rapportage luchtkwaliteit Zuid-Holland

Recent hebben wij de rapportage luchtkwaliteit Zuid-Holland 2026 vastgesteld. De rapportage geeft aan welke luchtkwaliteitsontwikkeling er plaatsvindt en welke maatregelen wij treffen om bij te

dragen aan de verbetering van de luchtkwaliteit. Om onze luchtkwaliteitsdoelen te behalen heeft de provincie met haar partners het Schone Lucht Akkoord gesloten. In het akkoord staan maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit. Daarnaast worden provinciale maatregelen ter verbetering van luchtkwaliteit genomen en wordt het instrumentarium in het kader van Vergunningverlening toezicht en handhaving (VTH) ingezet.

Uit de rapportage blijkt dat in 2030 aan de grenswaarden voor fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀) naar verwachting kan worden voldaan. Er kan echter niet overal, op grond van prognoses, in de provincie aan de nieuwe strengere eisen voor stikstofdioxide (NO₂) worden voldaan. Uit een aanvullende verkenning van de provincie blijkt dat ongeveer 50.000 te bouwen woningen in Zuid-Holland geraakt kunnen worden door de aangescherpte grenswaarden. Dit zal dan ook effect hebben op het door ons college recent vastgestelde woonprogramma 2026 t/m 2035, met daarin voldoende woningen die zo hard nodig zijn voor woningzoekenden.

Tussen nu en het ingaan van de nieuwe Europese normen in 2030 is er echter nog veel onduidelijk en vragen wij dan ook aandacht voor de volgende onderwerpen.

Impact van de nieuwe norm

Wij vragen aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wanneer de implementatie van de richtlijn gereed is. Zowel de directe vertaling van de richtlijn als de beleidsrijke uitwerking hiervan. Het beleidsrijke deel zal namelijk met name invulling geven aan de wijze waarop de normen behaald zullen moeten worden. Zonder juiste instrumenten en regie van het Rijk is het zeer de vraag of alle vergunningbesluiten tot 2030 doorgang kunnen vinden.

Daarnaast vragen wij van de Rijksoverheid meer duidelijkheid over welke woningbouwprojecten wanneer en in welke mate geraakt zullen worden. Woningbouwplannen die de komende jaren in een omgevingsplanprocedure vastgesteld moeten worden lopen risico door de inwerkingtreding van de nieuwe EU-normen als gevolg van het niet meer kunnen voldoen aan de gestelde eisen voor luchtkwaliteit.

Maatregelen overheden

Wij vragen u ook om verduidelijking van de verdeling van verantwoordelijkheden en welke extra maatregelen het Rijk zal treffen om ervoor te zorgen dat de te verwachte knelpunten voor 2030 opgelost kunnen worden.

De te verwachten knelpunten als gevolg van de nieuwe grenswaarden voor luchtkwaliteit in 2030 zullen in Zuid-Holland met name wegverkeer gerelateerd zijn. De verantwoordelijkheid voor een eventuele benodigde reductie ligt hiervoor bij het bevoegd gezag. De gemeenten zijn bevoegd gezag voor het opstellen van een omgevingsprogramma bij het overschrijden van een omgevingswaarde. De huidige handelingsperspectieven zijn echter zowel ten aanzien van maatregelen als financiële middelen ontoereikend om de te verwachten knelpunten tijdig op te lossen. Daarnaast zal er nadrukkelijk samenwerking noodzakelijk zijn voor bronnen waar zij niet direct verantwoordelijk zijn of bevoegdheden voor hebben, zoals provinciale – of Rijkswegen.

Daarom benadrukken wij nogmaals de door IPO en VNG gestelde vraag om een juridisch geborgde nationale programmatische aanpak luchtkwaliteit uit te werken. De te verwachten luchtkwaliteitsknelpunten gaan gepaard met een achtergrondconcentratie van luchtverontreiniging die op nationaal niveau aangepakt zal moeten worden.

Wij vragen u om ons hierover schriftelijk meer informatie te geven. Zo kunnen we samen zorgen voor een gezonde leefomgeving en bijdragen aan de bouw van voldoende woningen voor alle doelgroepen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

- rapportage luchtkwaliteit 2026